

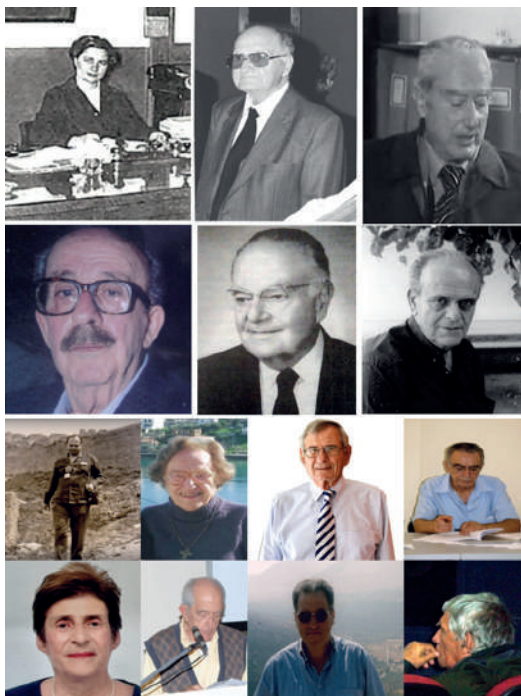

Αναδιφώντας το χθες (341)

Μαριέττα Ασημομύτη: Μια γυναικεία προσωπικότητα των ρεθεμνιώτικων γραμμάτων

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Δεν είναι η πρώτη φορά που οι «Αναδιφήσεις» αφιερώνονται σε κάποιον σημαντικό άνθρωπο. Και όπως το συνηθίζω, η αφιέρωση γίνεται χωρίς εκείνος/η να το γνωρίζει, ενώ υπήρξαν στο παρελθόν και περιπτώσεις που δεν το έμαθαν καν. Τα αφιερώματα αυτά δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση φληναφήματα. Έχουν σκοπό, πέραν της έκφρασης ευχαριστιών να χρησιμοποιήσουν στην περαιτέρω ενεργοποίηση των αναφερόμενων, στον τομέα της προσφοράς του ο καθένας, στα γράμματα, στις τέχνες και στη γενικότερη ευποία. Δεν έχει επίσης σημασία, σ' ό,τι τουλάχιστον με αφορά, αν σε κάποιες στιγμές έτυχε να διαφωνήσω με κάποιον ή κάποιο από αυτούς, σε μείζονα ή ελάσσονα ζητήματα. Αυτό δεν μειώνει σε τίποτα την εκτίμησή μου, την οποία συνηθίζω να εκφράζω τόσο προφορικά όσο και γραπτά.

Σήμερα λοιπόν οι «Αναδιφήσεις» είναι αφιερωμένες στην καθηγήτριά μας από τα γυμνασιακά χρόνια Μαριέττα Ασημομύτη-Εκκεκάκη. Γεννήθηκε στα Χανιά το έτος 1939, από οικογένεια σιμιτοποιών βιοπαλαιστών. Μετά την αποφοίτησή της από το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων φοίτησε στην Ελληνογαλλική Σχολή Καλογραίων στη Χαλέπα. Ακολούθησαν σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Τμήμα Ελληνικής και Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

Μετά την αποφοίτησή της δίδαξε για λίγο στη Γαλλική Σχολή Χανίων. Να αναφέρω εδώ την εκτίμησή μου ότι η Σχολή αυτή αποτέλεσε κοίτηδα συγκρότησης πνευματικών γυναικών για την Κρήτη. Δεν είναι νομίζω τυχαίο ότι μια ακόμα κυρία στην οποία έχω αναφερθεί τιμητικά, η σπουδαία αρχιτεκτόνισσα Αιμιλία Κλάδου-Μπλέτσα, είχε κι αυτή αποφοιτήσει από αυτήν. Αμέσως μετά η Μαριέττα Ασημομύτη μεταφέρθηκε στο Ρέθυμνο, υπηρετώντας στο 1ο Γυμνάσιο Αρρένων και με απόσπαση στο 2ο Γυμνάσιο Αρρένων. Εκεί γνώρισε τον αιμίμηστο καθηγητή Γιώργο Π. Εκκεκάκη, με τον οποίο συνδέσε τη ζωή της για 51 χρόνια, μέχρι τον θάνατό του το 2017. Πέρασαν αγαπημένοι κι απέκτησαν δύο αξιαγάπητα παιδιά, με καλές σπουδές και σωστή ανατροφή. Και τα δύο, όπως βέβαια και η Μαριέττα, είχαν βοηθήσει τον πατέρα τους στις κρητολογικές του αναζητήσεις.

Στο 1ο Γυμνάσιο παρέμεινε μέχρι το έτος 1981, οπότε τοποθετήθηκε διευθύντρια στο Γυμνάσιο Γαράζου, το οποίο και διηύθυνε για τρία σχολικά έτη. Το 1984 κλήθηκε ν' αναλάβει τη διεύθυνση του νεοϊδρυμένου τότε Γυμνασίου Επισκοπής, το οποίο και λειτουργήσε σε πέντε διαφορετικά σημεία του χωριού. Δύο χρόνια αργότερα ανέλαβε καθήκοντα διευθύντριας στο Γυμνάσιο Αργυρούπολης. Στη φωτογραφία μαθητές της του 1^{ου} Γυμνασίου Ρεθύμνου που την επισκέφθηκαν μετά από 69 (!) χρόνια και ανάρτησαν την επίσκεψή τους αυτή στο διαδίκτυο.

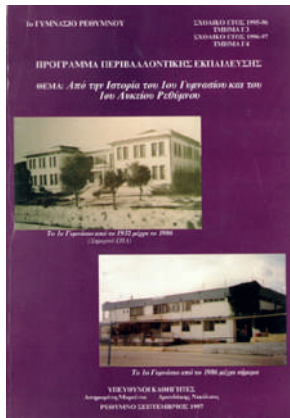
Το 1988 ανέλαβε τη διεύθυνση του 1ου Γυμνασίου Ρεθύμνου, το οποίο είχε μετακομίσει στο λόφο του Τιμίου Σταυρού, στο οικοτροφείο της ΧΕΝ, ύστερα από 56 χρόνια λειτουργίας στην οδό Μοάτσου. Η στιγμή ήταν κρίσιμη για την επιβίωση του ιστορικού εκπαιδευτηρίου, αφού μόλις είχαν αρχίσει οι μετατροπές των κοιτώνων σε αίθουσες διδασκαλίας και οι γονείς προχωρούσαν σε αθρόες μεταγραφές των παιδιών τους στα θεωρούμενα ως κεντρικά γυμνάσια της πόλης.

Με τη βοήθεια των συναδέλφων της, της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και των Μαθητικών Συμβουλίων το ίδρυμα αυτό αναγνωρίστηκε τελικά, και στη νέα του θέση, ως εκ των κορυφαίων της εκπαίδευσης του τόπου. Και μάλιστα μιας εκπαίδευσης οραματικής, εφόσον πρωτοπόρησε σε προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σε προγράμματα γαλλοφωνίας και σε ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

Η Μαριέττα Ασημομύτη παρακολούθησε πολλά σεμινάρια της ειδικότητάς της και οργάνωσε με τη σειρά της αρκετά. Παρακολούθησε επίσης σεμινάρια ευρύτερου εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος, ενώ για πέντε έτη κλήθηκε να διδάξει Γαλλικά στους φοιτητές του νεοσύστατου τότε Πανεπιστημίου Κρήτης. Παράλληλα υπηρέτησε τον συνδικαλισμό και έφτασε μέχρι τη θέση της γραμματέως της ΕΛΜΕ Ρεθύμνου. Συνταξιοδοτήθηκε ύστερα από 37 χρόνια υπηρεσίας. Σήμερα είναι ενεργό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου Λυκείου των Ελληνίδων Ρεθύμνης.

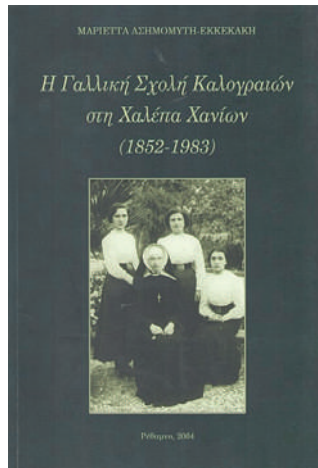

1ου Λυκείου Ρεθύμνου», σε συνεργασία με τον καθηγητή Νικόλαο Δρανδάκη. Το πρόγραμμα εκείνο διήρκεσε δύο έτη και πήρε έντυπη μορφή με τον ίδιο τίτλο το έτος 1997.

Συνέβαλε με πολλούς τρόπους στην έρευνα της ιστορίας της εκπαίδευσης. Πρώτα πρώτα με τη διοικητική αλλά και την ερευνητική υποστήριξη του προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με τον τίτλο «Από την ιστορία του 1ου Γυμνασίου και του 1ου Λυκείου Ρεθύμνου», σε συνεργασία με τον καθηγητή Νικόλαο Δρανδάκη. Το πρόγραμμα εκείνο διήρκεσε δύο έτη και πήρε έντυπη μορφή με τον ίδιο τίτλο το έτος 1997.

Αν και αρχικός στόχος ήταν η καταγραφή της ιστορίας του σχολείου την τελευταία εικοσαετία, στη συνέχεια επεκτάθηκε στην κάλυψη του συνόλου της ιστορίας του, από το έτος 1883. Πέραν της συγγραφής της ιστορίας του σχολείου, το βιβλίο συνοδεύτηκε με αναλυτικά βιογραφικά σημειώματα των διευθυντών και των καθηγητών του, αλλά και με τις καταστάσεις των μαθητών που φοίτησαν σ' αυτό για μια εικοσιπενταετία. Η έκδοση συνοδεύτηκε αργότερα με αρκετά αυτόνομα άρθρα στον τοπικό τύπο.

Η δεύτερη μεγάλη συνεισφορά της υπήρξε η έρευνα και συγγραφή της ιστορίας της Γαλλικής Σχολής Καλογραίων Χανίων, από το έτος 1852 μέχρι το 1983, που ολοκλήρωσε τον κύκλο λειτουργίας της, στο ομώνυμο βιβλίο. Προς τον σκοπό αυτό, απαιτήθηκε εκτεταμένη πρωτογενής έρευνα στο αρχείο της Σχολής αλλά και στον τύπο της εκτεταμένης περιόδου λειτουργίας της και σε δεκάδες δημοσιευμένες πρωτογενείς και δευτερογενείς ιστορικές πηγές, ελληνικές και ξενόγλωσσες.

Απαιτήθηκε επίσης η έρευνα στα προσωπικά αρχεία πολλών αποφοίτων της Σχολής, εν ζωή ή των απογόνων τους. Και άλλα δημοσιεύματα ακολούθησαν την κυκλοφορία του βιβλίου αυτού το 2004, μεταξύ των οποίων και εξειδικευμένο για τις Ρεθεμνιώτισσες μαθήτριες της Σχολής, τις οποίες κατέγραψε αναλυτικά και ο αριθμός τους έφτασε τις 71. Η έκδοση υπήρξε πρότυπη ερευνητικά αλλά και ως προς το εικονογραφικό της υλικό και την αισθητική της.

Για την προσφορά της στον τομέα της μελέτης της ιστορίας της εκπαίδευσης τιμήθηκε από το Σχολικό Μουσείο του Δήμου Ρεθύμνης. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Σπίτι του Πολιτισμού στις 29 Νοεμβρίου 2017. Την τιμή να την προσφωνήσει είχε ο υπογραφομένος, που την είχα προτείνει για τιμήση, από κοινού με τον Νικόλαο Δρανδάκη (μετά θάνατον) και τον Γιώργο Τσιγιδινό, στο Εφορευτικό Συμβούλιο του Μουσείου. Την τιμητική πλακέτα της απένειμε η Αντιπεριφερειάρχης Μαίρη Λιονή και στη συνέχεια η ίδια είχε αντιφωνήσει σεμνά.

Την ξανατιμήσαμε με τις «Ημέρες Ρεθύμνου» στο Λαογραφικό Μουσείο το 2017, στην εκδήλωση «Αι χάριτες γυμναί» για τη συμπράξη που προσέφερε στον Γ. Π. Εκκεκάκη. Προσωπικά είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ και αργότερα μαζί της, το 2019, με τη συμμετοχή της στον τιμητικό τόμο «Μα σα μυρίει ο φρόνιμος, βαρσάμια δε μυρίζουν. Εγκώμιον Σταμάτη Αποστολάκη», τον οποίο επιμελήθηκα. Στον τόμο εκείνο είχε παρουσιάσει την εργασία του τιμώμενου «Λαογραφικά τ' αργαλείου», την οποία και είχε εισηγηθεί στην εκδήλωση που είχαμε διοργανώσει γι' αυτόν στο Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνου στις 19-3-2018. Συνεργάστηκα μαζί της επίσης το ίδιο έτος για τη διοργάνωση της έκθεσης «Τα Κρητικά σχολικά βιβλία. Η συλλογή του Γ. Π. Εκκεκάκη». Για την πραγματοποίησή της ανατρέξει στις βιβλιοθήκες του αιμίμητου συζύγου της, όπου εντόπισε και διέθεσε για τις ανάγκες της έκθεσης δεκάδες σχετικών βιβλίων.

Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνου στις 19-3-2018. Συνεργάστηκα μαζί της επίσης το ίδιο έτος για τη διοργάνωση της έκθεσης «Τα Κρητικά σχολικά βιβλία. Η συλλογή του Γ. Π. Εκκεκάκη». Για την πραγματοποίησή της ανατρέξει στις βιβλιοθήκες του αιμίμητου συζύγου της, όπου εντόπισε και διέθεσε για τις ανάγκες της έκθεσης δεκάδες σχετικών βιβλίων.

Εντός των προσεχών ημερών θα κυκλοφορήσει ο πρώτος τόμος του δίτομου βιβλίου για την ιστορία του Λυκείου των Ελληνίδων Ρεθύμνης. Ο αριθμός των σελίδων του, που πλησιάζει τις 600, μας προετοιμάζει προκειμένου να εκτιμήσουμε το βάθος της έρευνας που έχει διεξαγάγει επί σειρά ετών, αν όχι δεκαετιών. Η περίοδος που καλύπτει είναι από το 1917 μέχρι και σήμερα, αναφέροντας την κάθε είδους δραστηριότητα του μακράιων αυτού φορέα της πόλης μας. Προσωπικά έχω εικόνα του, αφού μου είχε επιτρέψει να το συμβουλευτώ, προκειμένου να δώσω το 2017 επετειακή διάλεξη, με θέμα «Σημαντικοί άνθρωποι-σπουδαίες ιδέες: αιμίμηστοι ομιλητές που με τις αξέχαστες διαλέξεις τους λάμπρυναν το αναλόγιο του Λυκείου των Ελληνίδων Ρεθύμνης».

Το υπό έκδοση βιβλίο καλύπτει διαλέξεις, χορούς, μαθήματα, στέγαση, συγκρότηση συλλογής παραδοσιακών στολών, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις ιστορικολαογραφικών κειμηλίων, συμμετοχές σε καρναβάλια και Γιορτές του Κρασιού, ημερίδες, σεμινάρια κ.ά. Και βέβαια δεν παραλείπονται τα καταστατικά του, τα διοικητικά του συμβούλια και όλα τα συμπαρομαρτούντα. Πρόκειται για μια εργασία ζωής, την οποία θα έχει τη χαρά να πιάσει σε λίγο στα χέρια της, κι αυτή κι εμείς μαζί της, σε επιμελημένη έκδοση της «Γραφοτεχνικής».

Λέγεται ότι πίσω από κάθε μεγάλο άνδρα υπάρχει μια σημαντική γυναίκα. Αυτό ισχύει ασφαλώς και στην περίπτωση του Γιώργου Π. Εκκεκάκη, πίσω από τον οποίο έδρασε στηρικτικά η Μαριέττα Ασημομύτη. Το σημαντικό στην περίπτωση της είναι ότι το έπραξε χωρίς να παραιτηθεί από τις δικές της δραστηριότητες, επαγγελματικές, ερευνητικές και κοινωνικές. Το έπραξε όχι μόνο ενόσω ζούσε ο σύζυγός της αλλά και μετά τον θάνατό του, διαχειριζόμενη με σταθερότητα το θέμα της δωρεάς της κρητολογικής συλλογής του στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνης. Να ευχηθούμε το βιβλίο που θα κυκλοφορήσει σε λίγο καιρό και ο δεύτερος τόμος που θα έλθει εν καιρώ να μην είναι τα τελευταία της, αφού έχει να προσφέρει πολλά ακόμα στο τόπο της. Αρκεί να έχει την υγεία της!